

חיל פ"י
התאחדות אברכים
"ויאל משה"
ד'סאטמאר
 נתיסר על"י כ"קמור רב רב חיים ז"ל
 בנשיאות כ"ק מרן רבינו שליטא
 בעדיקת ירושלים תוביא

זמנים לחג הסוכות

הדלקת הנרות	4.33
הצתת היום והלילה	11.25
עלות השחר	4.12
נץ החמה	5.37
סוף זמן קריש	7.48 - 8.31
סוף זמן תפילה	9.29
שקיעת החמה	5.12
מוצאי י"ט	6.25

מעניינת דיומא

זמן שמחתנו

ידוע דיש חסאים גדולים שאין יום כיפור מכפר עליהם, כגון הו"ל רח"ל, ע"כ בסוכות שהוא זמן שמחתנו מועיל תשובה גם על זה ומשל: מלך שעשה סעודה גדולה לכבוד שמחה שיש לו, ואם יבוא שם איש מוכה שחין, בודאי ידחו אותו לחוץ, כן כשעושים תשובה בזמן שמחתנו אז דוחים כל העבירות שהם דברים מאוסים לחוץ, ונתקבל תשובתו.
 תמוה גנוה - הרקח הרבני חיים ז"ע

והיית אך שמת, דהנה אחר ראש השנה ויום הכיפורים, לאחר התקיעות ואמירת הוידויין, נזככה ונתמורה הנפש הישראלית עד כי לא נותר כנפש היהודי כי אם שמחה.
 שם משואל

וגדול ענינו של חג הקדוש הזה, לפי שבכח השמחה והחדוה של סוכות יכולין לצאת מכל רע, כמאמר"כ (שעשע נה, יב) כי בשמחה תצאו, פ"י תצאו מכל רע, ובשלום תובלון, ותבואו לידי שלימות.
 דברי משואל

למה נקרא סוכות זמן שמחתנו יותר משאר ימים טובים. דהנה נודע דמתחילה צריך להיות סור מרע ואח"כ יוכל לקיים ועשה טוב, והנה איתא (ב"ק פג, ובקידושין לא) א"ר יוסף השתא דשמענא להא דר' חנינא גדול המצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה עבידנא יומא טבא לרבנן, מאי טעמא, דכי מפקידנא עבידנא אית לי אגרא טפי, וכתב ע"ז בים של שלמה שמכאן נשמע שמעוה על האדם לעשות סעודה בשעה שנעשה מחויב במצות, וכן לעשות סעודה ביום שנעשה בנו בר מצוה כמו שעשה ר' יוסף סעודה ויומא טבא על שנודע לו שמחויב במצוות, ולפ"ז י"ל דמשו"ה סוכות הוא זמן שמחתנו היינו טעמא, דהא קודם יום הכיפורים עוד שלא נעשה התשובה כראוי א"כ המצות שנעשו אינם עולים לרצון לפני ה', כיון שהגוף עוד לא טהור ועונו חרות על עצמותו, ומאי אהני ליה במצותו אשר יעשה, אבל כיון שעבר עליו יוה"כ אחר טהרה מעונותיו בא עליו חיוב חדש לעשות מצות, כיון שכבר סר עונו וחסאתו יכופר, ומחויב לעשות עבדנא זה יו"ט, וכמו רב יוסף שעשה יומא טבא על שנודע לו שמחויב במצוות, וע"כ בעבור זה בסוכות חג לה' יומא טבא, והוה זמן שמחתנו, כיון שכבר נמחל לנו עונותינו ועבדינן יומא טבא.
 עצי חיים

מילי מעלייתא

שמחה לה' דייקא

שבעת ימים תחוג לה' וכו' (דברים י"ז, ט"ז). צריך להבין הלא כבר אמר לעיל (פסוק י"ג) חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים וכו' ושמחת בחגך וכו'. ונ"ל ע"פ מה שכתב במקרא שענין שמחה בהצלחה ובהשפעה מרובה יש בשני פנים, או שנשמח בענין עצמו שנחמלא מבוקשינו לישב שקט ושאנן, או כי ע"ז זה נתברר לנו אהבת ה' שבעבור אהבתו נתן לנו כל זאת, והנה אופן הראשון אינו שמחת מצוה, ואופן השני השמחה שמחת מצוה. והנה כל הלאומים שמחים באספס מגרנס ויקבם שהכניסו ואספו בביתם די מאכלם, אבל שמחתנו לא תהיה כן אלא שנשמח בה' הנותן, והוה שבעת ימים תחוג לה' דייקא. כתב סופר

ראשון לחשבון עונות

ולקחתם לכם ביום הראשון. איתא במד"ר דיום ראשון לסוכות הוא ראשון לחשבון עונות, וכיון שבימים שבין יום הכיפורים לסוכות אין הקביה מחשב עונות ישראל, נמצא שנשארים עונות משי"ש ימים בלבד, וכדי לכפר גם עונות אלו, צויה הקב"ה על מצות סוכה, וסוכה כשרה בשלשה דפנות, וכל דופן כשרה עד עשרים אמות, וכל אמה היא ששה טפחים, נמצא שבכל דופן יש מאה ועשרים טפחים, ובשלשה דפנות הם שלוש מאות וששים טפחים, ובוה יש לפרש הפסוק נהלים ט"ז "אלקים דבר בקדשו אעלוד", אעלוד, אעלוד בה ימים שבין יוה"כ לסוכות שאינם נחשבים כלל ומחביבותיה לישראל, "אחלקה שכ"ם בגימט שלש מאות וששים ימים, ועמק סוכות אמרד", שאמרד אותם על העמקות של הסוכה, הם דופני הסוכה, כדי לכפר על עונות ישראל של כל השנה. מהרי"ד מבעלזא

פנים אל פנים

אחז"ל (סוכה ל"ה). שהי' ראב"ז מנענע בלולב ואמר גירא בעיניך שטן, יל"ד מיט לא אמר סתם גירא לשטן ואמר בעיניך, יל דביום הכיפורים נצחנו המלחמה וקס"ד כי ברח השונא ואנו רודפים אחריו והוא אינו רודף אחרינו, וזה אינו אדרבא מיד אחר יוה"כ נתהפך אחר הרודף ומשזכינו להיות טובים וגדולים ביה"כ לעומת זה כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו (שם ב"ב). וצריך להתחזק במלחמה הגדולה הזאת המעותרת, וע"כ כשנטל לולב אמר גירא בעיניך דייקא שלא נחשוב שהוא יורה חץ בעורף השטן הבורח ממנו ע"ד ירך בעורף אויבך, קמ"ל גירא בעיניך שהוא עומד בפניו לנגדו לרדפנו, והיינו ראשון לחשבון עונות שלא תחשוב שהוא סיוס וסילוק עונות ותתעצל במלחמה זו, לא כן הוא אלא אדרבא ראשון לחשבון עונות כי כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו וצריך עזר יותר, ודרשות חתם סופר ד' קכ"ה

הדלקת הנרות	4.25	הדלקת הנרות	4.29
הצתת היום והלילה	11.24	הצתת היום והלילה	11.24
עלות השחר	4.16	עלות השחר	4.14
נץ החמה	5.43	נץ החמה	5.40
סוף זמן קריש	7.50 - 8.33	סוף זמן קריש	7.49 - 8.32
סוף זמן תפילה	9.29	סוף זמן תפילה	9.29
שקיעת החמה	5.04	שקיעת החמה	5.07
מוצאי י"ט	6.17	מוצאי שבת	6.21

מגיד תעלומה

חלום ופתרונו

איתא בספר הרקאנט, צריך לזוהר שלא יפריד האתרוג מהלולב, כדי שיהיו הד' מינים מחוברים יחד. וסוד זה נגלה אלי בחלום לילה, בליל יום טוב הראשון של חג הסוכות, בהתאכסן אצלי חסיד אחד אשכנזי ושמו הרב רבי יצחק, ראיתי בחלום שהיה כותב השם ביו"ד ה"א והיה מרחיק הה"א אחרונה מן הל' אותיות הראשונות, ואמרתי מה עשית, והשיב כד נזהגין במקומנו, ואני מחיתי בו וכתבתי אותו שלם, ואשתומם על המראה ואין מבין, למחר בעת נטילת הלולב ראיתי שלא היה מנענע רק הלולב וימינו בלתי אתרוג, והבנתי פתרון חלומי וחזר בו, עד כאן.
 (סוד יוסף)

אתרוג בפני עצמו

פסיקתא דרב כהנא, פרי עץ הדר כנגד דניאל שהיה מוהדר בחצר המלכים, כדכתיב, ועילה מנהון דניאל, שהיה עליון על כל השרים, וכפות תמרים, וענף עץ אבות, וערבי נחל, כנגד חנניא מישאל ועזריא, ולפיכך אורגין הג' מינין לעצמן כנגד הנסיון שנתנסו שלשתן יחד בכבשן האש, כדכתיב, וגובריא אילין כפיתו בסרבו ליהוון, והאתרוג עצמו כנגד דניאל שנתנסה לבדו בנוב אריות, (הביאה הר"מ מבני ברק בפרש"י לה"מ דף ג' ע"ש).
 (דברים אחרונים)

רמז תיבת סכ"ה

יש מי שעושה למצות סוכה ד' מחיצות כמו אות ס שיש לה ד' מחיצות, ויש מי שעושה ג' מחיצות כמו אות כ' שיש לה ג' מחיצות ויש מי שעושה ב' מחיצות והשלישית טפח והוא כמו אות ה' ב' מחיצות כהלכתן והשלישית טפח כ"כ הרב הגדול חיד"א זללה"ה בשם ס' קדמון כ"ה הנך רואה שמסודר בתיבת סכ"ה כסדר בראשונה ד' מחיצות ואח"כ וכו' להורות אשרי מי שמדקדק לעשות ד' מחיצות ויש לזה ג"כ סוד.
 (בני יששכר)

הושענא שלש שעות

הושענא שלש שעות, דאיתא בגמרא (שבת פ"ב) כמה ימי שנותיו של אדם, שבעים שנה, דל עשרים דלא ענשת עליהו פשו חמישים, דל חמשה ועשרים דלילתא פשו להו כ"ה, דל י"ב וחצי דצלו ומיכל ובהכ"ס פשו להו י"ב ופלגא, ואמר יצחק להקב"ה אם אתה סובל כולם מוטב ואם לאו פלגא עלי ופלגא עלך, ונחזי אנן כי אם חושבין אותו על המעלע' כ"ד שעות, ככה הוא החשבון, דל מהם י"ב דלילה, וששה שעות לתפלה ואכילה ובהכ"ס, נשאר עוד ששה שעות פלגא עלי ופלגא עלך, נשאר שש שעות שקיבל יצחק וג' שעות שקיבל הקב"ה, ע"ז אנו מבקשים הושענא שלש שעות.
 (אה"ל ש"ס, הרק"ה מלובלין ז"ע)

מילי דאבות

תקנו כחודש שופר, ובמדרש זה חג

הסוכות. ואפ"ל בפשטות עפ"מ דאיתא במדרש ילקוט עה"פ והגותם אותו חג לה' שבעת ימים, למה אני עושים

סוכה אחר היספורים וכו' ברי"ה יושב הקב"ה בדין על באי העולם וביה"כ"פ הוא חותם את הדין, שמא יצא דינן של ישראל לגלות, וע"ז כן עושין סוכה וגולין מבתיהן לסוכה והקב"ה מעלה עליהן כאילו גלו וכו'. הרי כי ישיבת הסוכה מכפרת עלינו במקום גלות, וכן אומרים בתפילת יה"ר בליל א' דסוכות ובזכות צאתי מביתי החוצה ודרך מצותך ארוצה יחשב לי כאילו הרחקתי נדוד וכו'. ומעתה מובן טעם שאנו מוזכרין זכות הסוכה בראש השנה, כי בשעה שהקב"ה יושב לדין ברי"ה אנו מוזכרין לפניו שאם ח"ו עומדים לגזור על ישראל איזה גזירה רעה ח"ו יתכפר לנו בזכות מצות סוכה שאנו עתידין לקיים שנחשבת לגלות.

(דברי יואל לשמיני עשרת הדין הקדמ'ים)

יש לומר מלחא בטעמא על מה שניתן לנו לקיים מצות סוכה עכשיו כחודש תשרי עייני

מטור ריש הלכות סוכה, דהנה ידוע שמצות סוכה נקרא מצוה קלה, כמו שאמרו החול' במס' ע"ז (ג) שיאמר הקב"ה מצוה קלה יש לי וסוכה שמה, ולכן כיון שהדנו עכשיו בעלי תשובה, כי עברו עלינו בימים הללו ראש השנה ויום הכיפורים ועשרת ימי תשובה, והיום הזה יום ראשון דחג הסוכות נקרא ראשון להשבין עונות כמבואר במדרש, ממילא ניתנה לנו עכשיו מצוה זו הנקראת מצוה

קלה, להזכיר אותנו להתנהג כבעלי תשובה, ויהיה נחשב לנו כל תנועה קלה שאנו יכולים לעשות להקב"ה, כמוצא שלל רב.

לולב דומה לשדרה ואתרוג ללב. י"ל עפ"י מה שמביא ק"ו הייטב לב ז"ע בייטב פנים מה ששמע מאביו ק"ו הנה"ק ר' אלעזר ניסן ז"ע בשם הגדול מהרצ"ה מיוזטשוב ז"ע לפרש הא דכתיב ומותר האדם מן הבהמה אין וגו', כי עיקר המותר שיש לאדם על הבהמה, הוא בחינת אי"ן. כלומר שאם האדם מתאוה לאיזה דבר, וחושק לאיזה תאוה, והפך לעשותו, יש בידו כח לשבור טבעו, שלא יעשנה, והרי הוא עושה מבחינת יש, אין. אבל בהמה, מה שלבם הפצה ויכולה לעשותה, היא עושיה, ואין בידה שלא לעשותו, עבד"ק. ופירש בזה ק"ו הייטל ז"ע דעל כן זכה משה רבינו למדרגת נבואה יתירה פה אל פה אדבר בו וגו', לפי שהיה בו כח ביטול רצונו מפני רצון הש"ת, ולא המעשה עיקר, כי אם שב ואל תעשה רצונך, זהו העיקר. ודורשי רשומות אמרו כי הנעלם באותיות משה, מ"ש צ"ל ה"א, הם אותיות מא"ן, ר"ל מזה אי"ן, לשבר טבעו, ושלא לעשות כחפצו וזכה למדרגתו הגדולה, עכתוד"ק. עכ"פ היסוד לבוא לקדש את האיברים ולהמליך עליהם את הבורא כל עולמים הוא על ידי אמירת אי"ן, שאין רוצים לעשות בהם דבר שהוא שלא רצונו ית"ש. ויש לומר שזה הכוונה במה שדרשו החול' במדרש רבה, שהלולב דומה לשדרה, הדין לעינים, ערבה לשפתים, אתרוג ללב, הוי כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמותך עי"ש. היינו שעל ידי נטילת הד' מינים יתעורר בנו, להמליך את הקב"ה על כל האיברים שלנו כדי שלא לעשות בהם שום דבר שלא רצונו, ולבטל רצונו לפניו יתברך.

סגולת החג

מאן דעביד ליה סוכה, קובי"ה מסבך עליה בההוא עלמא, ואנין עליה מכל מלאכי הבלהה כד נפיק מוהאי עלמא ואייל לההוא עלמא. (תיקוני זוהר, תיקון כ"ב)

המצטער פטור מן הסוכה. פ"י מי שיש לו צער חיו. נפטור מן הצער עיי מצמיקים מצות סוכה כראוי.

בהג מתברכין גשמי שנה (רי"ה מ"ז) מרגלא בפומיה דמורי נ"י: בהג מתברכין גשמי שנה, הגשמייות של השנה.

וחג האסיף תקופת השנה. מן החג הקי הזה יכולים לאסוף ולקחת תקיפות וחיזוק בעבודת ה' על כל השנה.

ובחג הסוכות כשאדם מסתופף תחת ענני הכבוד, בצלל דמדימונותא, הריהו מסוגל להשיב את השכונן עונותיו ולראות עד היכן הגיע בעולמו, מאידך, בכל ימות השנה הריהו חי לדאבון הלב ללא השכונן וזהו למען ידעו.

מצות סוכה רמוז לזה להיות עלינו ועל כל ישראל בחינות אור המצוה, שנהיה שמורים מן החטא כל השנה מעתה ועד עולם.

השייית צוה אותנו לישב בסוכה, והוא בחינת אמו המסככת על בניה, שהבורא ביה מסבך ומגין עלינו, ובוה אנו מומשיכין הגנה על כל השנה.

מבואר בספרים כי על ידי מצות סוכה זוכה לבנים.

על ידי שהולכין תחת צל סוכה צל כנפיו יתייש, מומשיכין חכמה ופרנסה, כמי"ש (קהלת ז', י"ב) בצל החכמה בצל הכסף.

מן הסוכה נמשך לו רפואה על כל רמייה איבריו, כי סוכה במילוי כוח סמויך ואיין כייף היי גימטריא רמייה, וכפרט כיום ראשון שהוא אושפיזא דאברהיים שגימי רמייה.

סוכות הוא זמן שמחתינו. זמן הוא מלשון הכנה, מלשון זמן שחורים ומצא לבנים (ביצה ז', ה) היינו שמצות סוכה שאנחנו מקיימים בשבעה ימי החג, הוא הכנה להמשיך שמחה על כל השנה כולה.

לכן כתוב אצל סוכות כי יברכך ה' אלקיך ועשית חג הסוכות, חג הסוכות תעשה לך, כי ידוע כי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא והטעם כי עלמא דין שהוא עולם הצמצום אין יכול לקבל שכר המצוה שהיא מעולם בלתי גבולי אמנם אחר רייה ייבך שיורד השפע לישראל והקביה רוצה שיקבלו ישראל השפעת השייכים בסוכה שהיא מצוה. ומצוה היא גייב מעולם בלתי גבולי וכשיושבים בתוכה יכולים לקבל שכר מצוה וזהו הפ"י כי למען יברכך ה' ועשית חג הסוכות למען תוכל לקבל.

יסודי התורה

בגמל דף ל' רבי יהודה בן בתירה אומר מנין שכשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לד' מה חג לד' אף סוכה לד'.

בשל"ה הקי הביא בשם ראשית חכמה (שער הקדושה) זול"ק; ראוי לכל יראי חטא שלא יתחילו לדבר על זה עם זה בביהכ"ס בעסקיהם אפילו שלא בשעת התפלה כדי שיהגו במורא בביהכ"ס, ואם ידברו עמהם מי שלא נהג בהם ישיבו להם בקוצר, וכן היה מנהג מורי ע"ה שלא לדבר בתוך הסוכה בימי חג הסוכות אלא בדברי תורה, כי מצות סוכה קדושה גדולה, והעד שעצי סוכה חל עליהם קדושה ואסורים כל ז' כמו שאמרו חז"ל.

ובתפארת שלמה כתב בוד"ל: משרחב ביהמ"ק ופסקה הטובה התקין ריב"ז שלא תפסק הברכה ושיהיה הלולב ניטל במדינה בהסוכה כל שבעה, כי הסוכה היא מלאה ברכת ה' כמו ביהמ"ק וכן סכ"ך גימטריא מוא, למאה ברכאין, וכמו שחל ש"ש על החגיגה כך חל על הסוכה, והוא שרמם הכתוב שבעת ימים תחוג לד' אלקיך במקום אשר יבחר, והוא הסוכה שהוא כמו ביהמ"ק אשר בחר ד' שמשם תצא הברכה על ישראל.

ובקרבן לידוד כתב לפרש בפסוק בסכת תשבו שבעת ימים דכתיב חסה, נדודע דסוכה הוא צילא דמהמנותא צלא דקוב"ה, ומי שיושב בצל סוכה הוא יושב תחת צל דקדושה, כמאחזיל כשם שחל ש"ש על החגיגה כך חל ש"ש על הסוכה, והראיה דתיבת סוכה נודע שהיא צירוף שני שמות הק' כ"ו (שם ה"ה) ה"ס (שם אד"ה) יחוד קוב"ה ושכינותיה, וזהו דרמזה התהו"ק בסכת תשבו וגו' כי באמת מי שיושב בקדושה בסוכה זוכה לישב בצילא דמהמנותא צלא דקוב"ה, אלא שאינו ניכר והוא בהעלם, ע"כ כתיב חסה, וקרינן מלא אשר מורה על שהוא בהעלם.

בגמל שם, סככה כהלכתה ועטרה בקרמיו ובסדינין המצוירין ותלה בה אגוזים שקדים אפרסקים ורימונים ופרכילי ענבים ינות שמנים וסלתות ועטרות שבלים וכו'.

כתב בשל"ה הקי חז"ל שיתחן של ת"ח הוא תלמוד, דמכאן נראה שהיה מנהגם כן לחבב מצות הסוכה וליפתה בקרמיו וסדינין ותלתות בה פירות חשובין, ע"כ ראוי לעשות כן, וכל המורב ה"ז משובח.

ומסופר על הר"ק בעל דברי חיים ז"ע אשר כידוע היתה עבודת הצדקה שלו במדה שהפליאה את כל הרואים, וביותר התעסק במעשה הצדקה בערב סוכות, כי לפי כתבי האר"ל צריכים ביום זה להרבות בצדקה, המעות שהיו אצלו במזומן חילק מיד ואח"כ היה טורח להשיג הלוואות, ולפעמים גם על משכונות, וכל מה שהיה יכול להשיג באיזה אופן שהוא היה מחלק לעניים, פ"א בערב סוכות אמר לו בנה אבא, לא ראיתי בספרים שיש מצוה לחלק צדקה גם לאחר שכבר כלתה פרוטה מן הכיס, הקפיד עליו אביו הקי ואמר: תמה אני איך יוכל בן להיות רוצח כזה על אביו, הרי אתה רואה שאין באבין ריח תורה ושמיך יראה ויש לו נקודה קטנה של צדקה, ואתה רוצה למנוע אותו גם מזה, ופ"א לזה אצל הגבירים איזה אלפים רובל ומיד חילק אותם לעניים, בליל החג נמנס לסוכה ואמר: העולם נוהגים לפיית ולנאות את הסוכה בכל מיני פאר והדר, ואנוכי לא כן עומדי, הצדקה זהו הנוי סוכה שלי, והוא פארה והדרה של הסוכה.

Cong. Yetev Lev
D'Satmar
& INSTITUTION

קהל יטב לב
ד'סאטמאר
ומוסדותיה

בית המדרש "יטב לב" • קריית המועצה • תלמוד תורה "יטב לב" • ישיבת קטנה "יטב לב" • כולל למצוינים "יטב לב" • כולל רבנים • כולל עובדי "יטב לב" • בית המדרש "יטב לב" • רחובות אברהם "יטב לב" • חב"ד "יטב לב" • מפעל נדקת חב"ד "יטב לב" • אולפן "שבת השני" • גמולת "יטב לב" • גמולת "יטב לב" • גמולת "יטב לב"

777 YONA ST. • JERUSALEM • P.O.B. 57838 • ת.ד. 57838 • עיריית ירושלים • תל אביב • 20

תשיבת לראשי עמדתנו

קול צהלה ורעה, שפתינו תרננה, רגשי כבוד וחרוזות, נשעה כסא דברכתא, ביקרא דאורייתא, אל מול פני
האי גברא רבא, בקי נפלא בחדרי תורה, כשלמה עושה אורה, רב האי גאון וגדול, מעוז ומגדול, ען הרמים,
ערוגת הבשם, מרג החזן בעל פיפות, מה מופיק מרגליות, נדע בדרשותיו החוצבות להבות אשר נטה
מפיקים, מדבש וטפת צופים מתיקים, מפז ומננים יקרים, ע"ד אבותינו דבוח"ק נבנ"ט עצי התמרים, פאר
מקדושים, נוצר מנוע אראלים וחרשישים, שלשלת היוחסין, ענות חן וחסד נסוך על פניו, ה"ה

הגאון הצדיק

רבי משה טייטלבוים שליט"א

לרנל עלותו על גפי מדומי קרת לכהן פאר בתור

דומ"ץ דקהלתינו הק' פעיה"ק

בהוראת ובפקודת הקודש של
ב"ק מרוז רבינו הגה"ק שליט"א

ברכותינו העמוקות מקרב לב בזה שלוחות, יהי ד' אלוהינו עמו, ומן השמים יסייעו אותו להרים
קרן התורה והיראה, ולעמוד על משמרת הקודש בעוז ותעצומות, וישכיל ויעליל למלאות
שלוחות הראשונים במלאכים, ותדו המשרה הזאת על שכמו בסיעתא דשמיא והרחבת הדעת,
עדי נוכח בקרוב ביסיעו, לביאת גאלינו, ומלכינו בראשיתו, אמן כן יהי רצון,

חב"ד המברכים בכבוד וזעזעה

הנהלת הקהילה – הנהלת המוסדות

בהגיענו לרגע היקרה בה נקים מצות ד' מינים עלינו לדעת שהעיקר הוא 'להמשיך ע"י ד' מינים שבלולב קדושה על שיעור קומה שלו שהוא דוגמת הד' מינים כמיש ז"ל, ולכן בלולב שדומה לשדרה ימשיך קדושה מעולמות עליונים שרומזים לשדרה לקדש שדרה שלו ועל דרך זה בעינים ושפתים ולב" (ורע קדש).

ושכן הוא באמת שלוו מסוגלה מצוה זו 'שבמצות לולב ומיניו נתקדשו וטהרו

האברים אשר רומזים לאלו המצוות, כדאיתא במדרשים לולב נגד השדרה אתרוג לב ערבה שפתיים הדם עינים, ועל זה מבקשין קדשינו במצוותך שהמצוות מביאין קדושה להאברים" (שפתי צדיק).

והוכיח ע"י מצוה זו לישרות הלב כאשר מרומז הענין 'ישרי ליב עם הכוללים בגימטריא סכמת לולב, שמהמת מצות האלו נעשה הלב ישר. וכן גם לולב נטוריקון ושהר לבנו לעבדך באמת, וכן הרמז (בקהלת א) ונתתי אל לבי להדריש ולתור בזכוכה ר"ת לולב, כי ע"י הלולב זוכה להשגת החכמה וגם הרמז שבאותו העת זוכה האדם ללב טהור" (חסד לאברהם).

ובר מן דין 'הד' מינים משפיעים האור פנימו הלב, ועיקר אור הפנימו הוא השפעת אור תורה להיות משיג ע"י הארת אלוקותו יתברך, והמה נשפעים על ידי הד' מינים שבלולב המה בחינות ד' מדות הקדושות שבכולם נמצא הארת התורה' (פרי צדיק), ומה גם שע"י יכולין לתקן הפגמים ולהעלות המצות ומעשיש שנעשו במשך השנה 'כי על ידי האתרוג גורם שהתרי"ג מצות יהיו מתוק להבי, ולולב הוא לו לב, היינו שהוא גורם שיהיה הלב רק להשפיע'. והנה העיקר במטילת הארבע מינים הכוונה להעלות הרמ"ח מע' שלא היה להם עליה, וזה פרשתי למעלה פרי עץ הדר היינו שהמצות יהיה להם בחי הדר, גם פי הדר כמו הדרי בי היינו שיהיה להם חזרה ממוקם שנתנו חסד לאברהם. ועוד 'שבחג הסוכות יוכל לזכות לתקן מה שפגם בדמיונות שוא ומחשבות רעות ר"ל וע"י הנענועים עם הכפות תמרים נרחים ג"כ המחשבות רעות ודמיונות שוא ולא נשאר רק לב אחד לאבינו שבשמים" (ישעיה ישראל). 'הרי לך אשר ע"י הארבעה מינים מעלין כל הניצוץ מכל צד שמוציאים את הניצוצות הנגזלים מאתנו, והלולב הוא צדיק כתמר, ומנענע בו לכל צד ורחה להעלות הנפוצים שמה, והוא בבחי יוסף הצדיק המולקט כל הכסף היינו כל הכיפופים ותאות רעות ר"ל" (אמרי נועם).

וכאשר מצינו גם 'בזוהר הקדוש' (פרשת אמור דף ק"ד) רבי שמעון פתח (ישעי מג, ז) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, דהנה מבואר בספרים דבפסוק הנה מרומז ארבע עולמות, אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, והנה כוונת הארבע מינים אלו לתקן מה שפגם בארבע עולמות אלו, וזה הטעם שאנו נוטלים בארבע מינים כפות תמרים על תקן הלב כמו תמר שאין לו אלא לב אחד כמאמר חז"ל" (חסד לאברהם).

וכעת בחג הסוכות שהוא אחד ר"ה ויו"ד"ק הוא זמן האחרון שמויחד ואפשר לקבץ נידהינו ע"י 'הד' מינים שבכחם לאסוף נדחים, כי הסוכה רומז על אם הרובעת על האפרוחים כמיש בתיקוני זוהר, ומאסף אותם כל הניצוצות הק בתוך הסוכה, גם ד' מינים דלולב מצותם מוליך ומביא מעלה ומוריד לארבע רוחות הארץ גם כן לאסוף הניצוצות הק ולהחזיר האבידה לבעלים, היינו איזה הוויל ר"ל שהם נקראים אבידה" (נפרת ישועה תצא).

וכל אלו המה עיקר כוונת מצות נטילת לולב שכל אחד מהמינים הוא רק סימן לאחד מהאברים כאשר אמרו 'השדרה של לולב דומה לשדרה של אדם וההדס דומה לעין והערבה דומה לפה והאתרוג דומה ללב, אמר דוד אין בכל האברים גדול מאלו שהם שקילין כנגד כל הגוף הוי כל עצמותי תאמרנה. ולעיל מיני במדרש שד' מינים אלו רומזים להקב"ה, והיינו שהאדם מומיין את אבריו להודות ולחלל, וזכה נעשים הם עצמם מרכבה לשכינה ושורה עליהם שם ה'.

וכן היה הענין גם ביציאת מצרים דכמו לקחת אגודת אוזב שזכו לעומתה ביעור כחות היצונים להשראת שכינה, שזה גרם לביות הים וביות ל"א מלכים.

שזה גרם לביות הים וביות ל"א מלכים, דענין הביוה די' מעין לחלקי הקדושה שהיו מפורזין ביד המצרים והכנענים כדאיתא בספ"ק, וכאשר היתה בישראל השראת השכינה היו נמשכים חלקי הקדושה לישראל, כמבע הדלק הנמשך אחר הכלל, וכמו טבע האש המתנענעת למעלה לשרשה יסוד האש, עאכ"כ לקחת הלולב שהאדם בעצמו נעשה מרכבה לשכינה בכל פרט ופרט ע"י דחיית הרע מאבריו, מוכן שכל חלקי הקדושה שבעולם יהיו נמשכין אחריו" (שם משמאל).

ומכיון שזוכין ע"י המצות הקדושות להשראת השכינה וכו עוד יותר נתקדש ונמשך מזה 'זיווק ותקיפות לכל השנה, שיוכל האדם לחזק עצמו בעבודת הש"ת, שנותן הדרה לאדם משנה לשנה" (חסד לאברהם), ועל כן במצות ד' מינים 'צריך האדם לכוין להטות כל אברים הללו אליו יתברך שמצוה זו מסייע לאדם, כי כל מצוה הוא הבטחה שמקימת גם לבסוף ע"י שמרמזים שהפצים בוד" (שפת אמת).

וא"ש ע"י מצות לולב אתרוג הדם וערבה זכינו לקדש ולטהר אברינו להשפיע 'צריכין לשמור מכאן ולהבא שלא ללכך עוד את האברים בעבירות, ובפרט הפה צריכין לשמור מאד כדאי' באור החיים הק' (במדבר מג, כג) שהפה של בן תורה הוא דומה לכלי שרת, וא"כ צריכין לראות שלא להשתמש בו בדברים אסורים לשון הרע וכוונות, שזה גורם לדחות ח"ו דיבורי תורה ותפלה שלא לקבל אותן ע"י שמלכך פיר' (שפתי צדיק).

השפעות גשמיות

על ידי מצות סוכה ולולב נמשך גם שאנו ניצלים מכל גזירות רעות ומכל הקטרוגים, ע"י שאנו ממושיכים המוחין שהן חכמה בינה ודעת על המדות, וממילא כשנשפע שפע נפש שנתמלא בחכמה וברעת לחיין דרכי התורה ועבודת ממילא גם שפע גשמיות יורד עמם (מאור ושמש) 'כי הענין כל מגמת עבודתנו, עתה, להמשיך הסדים על כנסת ישראל, ועיקר הוא להמשיך חיים, ומאן דיהיב חיי, יהיב מזוני, וחיים נשפע ממקום גבוה מאד, מהי"צ מכליתין דרחמי וחי' מכליתין דרחמי מתוארים בשם הדר, ועל ידי קיום נטילת לולב ואתרוג, אנו מומשיכין חי' מכליתין דרחמי והמקור של חי' מכליתין דרחמי הוא נוצר חסד לאלפים, שהוא 'נחל עליון, ועל ידי שאנו ממושיכין חי' תקוני דיוקא עם המקור, שהוא נחל עליון, נמתקין כל הגבורות, והן כפיון תחת החסדים, ונקשרין בשרשן, ונשפע מהמקור של חי' מכליתין דרחמי, חיי בני מזוני, על כנסת ישראל" (מאור ושמש) ועל ידי שנטילין הלולב והדם שכל אחד גימטריא חיים, ממושיכים חיים עלינו, שבחיים נכלל כל מיני טובות, כי מאן דיהיב חיי יהיב כר" (ורע קדש).

וכל מין רומז להשפעה מיוחדת דהיינו 'ע"י ערבי נחל זוכה לשתיה, ע"י הדם זוכה לחיות הנשמה, וע"י לולב ואתרוג זוכה לאכילה כי יש בהם פרי שהם מיני מאכל (ספר המדות).

וכן נלמד במדרש גם מקל והומר מיציאת מצרים 'אמר רבי אבא בר כהנא משכר לקחה אתה למוד שכר לקחה, במצרים כתיב (שמות י) ולקחתם אגודת אוזב. בכמה הוית מימיא דידיה בד' מיני [מימי, אוצרו דמי שווי, בד' מיני, כמו ארבע מנה, מתנות כהונה], והוא גרם לישראל לירש ביות הים ביות סידון ועוג ביות ל"א מלכים, לולב שעומד על האדם בכמה דמים וכמה מצות יש בו, על אחת כמה וכמה, לפיכך משה מזהיר את ישראל ואומר להם ולקחתם לכם ביום הראשון" (מדרש רבה אמור).

שמצות ד' מינים הוא מסוגלה להשפעות טובות כמבואר במדרש וכן 'איתא גם 'ובחג נידונון על המים, וכל הדברים שבעולם צריך למיין, חי צומח הכל צריך למיין, שמהחג נמשך כל טוב, וכך איתא בכתבי ארי ז"ל, וכך איתא בלשונו הקדוש ולפי שהג הזה מביא שבע לעולם נתעורר בו שם הוי' ב"ה במלואו שהוא שם של חסד ובנקודת סגול מספרו שבע, נרמז שמוה החג נמשך שפע וכל טוב, וזה חיים וחסד עשית עמדי (אזכר יב) שהכל נכלל בחיים כל טוב, והכל הוא ממותת החסד" (מדבר קדש).

ברכת קודש מ"ק מרז רבינו הגה"ק שליט"א

בעת מעמד החיים כבית הגה"צ הדומ"ץ שליט"א להגל התמנות
מוציא צום גדולה תשס"ט

**דער אויבערשטער זאל העלפן א גמר וחתימה טובה א גוט געבענעמישט יאר
בכל ענינים בגשמיים וברוחניים.**

שמחת באומרים לי בית ה' נלך, מאיז זיך צוזאם געקומען אויפצונעמען א
אלוף לראשם, א איד א תלמיד חכם א בן של קדושים, צו פירן דאס בית
המדרש ס'זאל זיך פירן טאקע על דרך התורה והיראה, דער אויבערשטער זאל
העלפן אזוי ווי דער פעטער זכרונו לברכה האט געוואלט אז ס'זאל זיך פירן, און
דער טאטע זכרונו לברכה.

מ'נעמט אן ערליכער איד א תלמיד חכם. דער גאנצער עולם צוזאמען זאל
זיך צוזאם נעמען שכם אחד צו דינען דעם באשעפער צו לערנען און דאווענען
און טוהן מצוות און מעשים טובים.

דער אויבערשטער זאל העלפן ס'זאל טאקע זיין מתוך סיעתא דשמיא,
מיט הצלחה, לרומם בית ה'.

דער אויבערשטער זאל העלפן דאס בית המדרש זאל זיין לשם ולתפארת
ולתהלה, מ'זאל דאווענען ווי ס'דארף צו זיין, מ'דארף קומען לערנען שיעורים,
און ער זאל מדרוך זיין אינגעלייט, בעלי בתים, ווי אזוי זיך צו פירן על דרך
התורה והיראה.

דער אויבערשטער זאל העלפן מ'זאל האבן הצלחה אין אלע ענינים, דער
אויבערשטער זאל העלפן אז די נייע יאר זאל זיין לטובה ולברכה, די יאר זאל
זיין א שנת אורה א שנת ברכה מיט אלע ענינים, ביז דער אויבערשטער וועט
העלפן א שנת גאולה וישועה, במהרה בימינו אמן.

וכן מרומנו גם במאמר הכוזל "אתרוג גדל על כל המים, הנה
מים הוא בחי' חסד וגם גדולה הוא גם כן בחי' חסד, וזה פירושו
אתרוג גדל היינו שממשיך חסדים יותר מכל החסדים אשר
בעולם" (חסד לאברהם) וכן העיד לנו נעים זמירות ישראל דוד המלך
ע"ה "אם קיימתם מצות לולב שנקרא נעים שנאמר (תהלים טו)
נעימות בימינוך נצח, הרי אתה מבושר שנצחת לאומות העולם
שנאמר (יש' טו) וגם נצח ישראל" (מדרש רבה אמור) ועל כל אלה הבה
נתלהב נפשינו בלבת אש בהגיע מצוה קדושה זו "שעל ידי נטילת
המינים האלו נשפע חיים חדשים לנפשות ישראל כהג הקדוש
זהה, וכדאיתא במדרש על פסוק (תהלים קב יט) תכתב זאת לדור
אחרון, אלו הדורות הללו שהם נמוים וכו', ועם נברא יהלל ק"ה,
שהקדוש ברוך הוא בורא אותם בריה חדשה, ומה עלינו לעשות
ליקח לולב ואתרוג ונקלם להקדוש ברוך הוא" (תורת אמת תרמ"א).

ועיי' נזכה גם להשפעת גדולות בפרנסה "שסגולת המצוה
של לקחת לולב להביא השפעת ממון, דלישנא דקחה מורה על
כסף כני'ל, מי' בשעת מצוה אין לכי'ן על זד' (דברי יואל צו) וזהו
המצוה אשר 'צוה לנו השי'ת לקחת הדי' מינים, שהם הכל
התעוררות התפשטות החסדים, כי בכל התורה והמצות הכל
כוונה אחת התעוררות אור השי'ת עלינו, פעמים חסדים פעמים
גבורות, רק במה נרע להתעורר התעוררות עליון, זה אי אפשר
לידע כי הוא בגבהי מרומים, רק השי'ת ב"ה וב"ש הוא היודע,
והוא הידוע, והוא הדעת, המצוה אותנו פעם במילואא ופעם
בעובדא, פעם בוו העובדא, ופעם בוו העבודא, והכל כפי שגורה
הכמות ותבונתו אשר אין לה חקר, ולעת האת ציוני להתעורר
חסדים העליונים המאירים אחר מיתוק הדינין, ונעוררם במינים
הגדולים על המים שהם החסדים, והם נציצות היות של רוחניות
שכו המתנגצין למטה" (וישר דברי אמת, אות ג).

ומכיון שדי' מינים אלו מיועדים להביא ההשפעות הטובות
לישראל ע"י הצינורות המתוקנות "לכן כתוב בספרים שגם
בנענוע הלולב למטה לא ישפיל ראש הלולב רק יהיה ראשו
למעלה להיות דוגמת הצינור ע"י מולם מוצב ארצה וראשו מניע
השמימה ומנענע בראש הלולב לרמוז לבחי' שנקרא בספרים
אריך ומשם בא רפואה לשון ארוכה ומרפא (ורע קדש).

על כל פנים יתן האדם בדעתו בעת קיום מצוה זו האידך שהוא מסוגלה
להשפיע כל טוב וטוב ברוחניות ובגשמיים כאשר כן "מבואר גם בדברי האר"י ז"ל
לולב עולה חיים, והדם עולה מי' מנין חיים הגשמיים עם כולל, ומבואר אצלי
פירוש הדבר, כי אנו מבקשין שני מיני חיים, היינו גשמי של עולם הזה וחיים
רוחני להיות דבוק במקור החיים, כענין שנאמר (דברים ה. ה) ואתם הדבקים בה'
אלקיכם חיים כולכם היום, לזה בא הרמז לולב עולה חיים הוא חיים הגשמיים, והדם
שהוא בחינת ריח המרמז על חוש הרוחני עולה חיים עם הכולל, לרמז על חיים
הרוחניים, שהוא חיים עם הכולל הכל הוא אלוף העולם ב"ה כמו שנאמר (תהלים ל. י)
כי עמד מקור חיים" (י"טב פנים שובע שמחות).

וכשמבקשין הב' מיני חיים ביו"ט זו היא יורדות בשפע כאשר "בהג הסוכות
אנו ערשין מעשינו בפרהסיא בלולב ואתרוג בלי שום פחד מחיצונים כי כבר
נמתקו הגבורות, ואנו יכולים למשוך כל השפעות טובות וחסדים גדולים על
כנסת ישראל" (מאור ושמש).

קול מבשר מבשר ואומר

"אנו אומרים אשר קדשנו במצותינו, שהוא ית"ש עושה המצות, ועושה לו
סוכה, ומצות נענוע הלולב אצלי ית"ש הוא שינענע לקבצונו מדי' כנפות הארת,
ולגלות אורות עליונים ללבות בני ישראל לתקן מה שפגמו בר' מדות הקדושים ויכה
שונאינו" (ורע קדש) וכן מבואר גם במדרש "אמר רבי חגי בשם רבי יצחק בזכות
ולקחתם לכם ביום הראשון, אני נגלה לכם ראשון שנאמר (ישעיה מה) אני ראשון ואני
אחרון, ופירע לכם מן הראשון זה עשו דכתיב (בראשית כח) ויצא הראשון, ובונה לכם

ראשון זה בית המקדש דכתיב ביה (ירמיה י) כסא כבוד מרום מראשון, ואביא לכם
ראשון זה מלך המשיח דכתיב ביה (ישעיה מא) ראשון לציון הנה הנם" (מדרש רבה
בראשית).

וע"י הנענענים הקדושים נזכה לקול מבשר ואומר "הנה ע"י מצות לולב
ואתרוג שהיינו מקיימין, נזכה לקול מבשר העולה לולי' אתרוג" (אשרי נעים ח"ג),
ועל ידי מצות הארבעה מינים אלו, יוכל האדם לזכות לחיי עולם הבא, כי ב' פעמים
הדם גימטריא חל"ק" (אין עזות), וכן "לולב בגימטריא חיים, רמז למי שקונה
אתרוג עם לולב יפים וזכה לחיי עולם הזה והבא" (פאריל הל' לולב).

אוצרות המלך פתוחים

וידוע המשל מהרה"ק מרוזין ז"ע למלך שפתח אוצרותיו ואמר שאף לכל
אחד לבקש כל מה דבעי והכסילים בשמחה רבה לקחו מהבקר וההב שהיה שם
והחכמים ביותר לקחו מהמרגליות טובות כל אחד מה שרצה וכפי מה שהבין, אולם
החכמים שבכולם לא לקחו כלום כ"א הלכו למלך ואמרו לו אדונינו מלכינו רצונינו
שתשאר עמנו בכל השנה ואין אנו מבקשים מאומה לא כסף ולא זהב כ"א שבכל
פעם נהי' קרוב אליך, ואז ממילא לא יחסר לנו כל טוב". כן הענין גם בעת זו שאנו
נמצאים בקירוב מקום ממש עם הקב"ה המרומנו בד' המינים ואוצרות המלך
פתוחים נשפוך שיחינו לקדם נורא עלילה שבל יעויבנו ובכל השנה נזכה להיות
קרוב אצלו ולהרגיש אהבת ה' ולעשות רצונו ואז ממילא נהי' לנו כל טוב סלה, ובכן
בל נזניה זמן זו "שכל זמן שאנו מחזיקים בידינו את השם היו יכולים להתפלל
להשי" (הרדק מראשין ז"ע).

כמה צריך מכל מין

בשו"ע סי' תתנ"א סעי' ט"ז כתב המחבר, לא יטול יותר מלולב אחד ואתרוג אחד, אבל בערבה והדס מוסיף בה כל מה שירצה, והמדקקים אינם מוסיפים על שתי ערבות ושלשה הדסים עבות ע"כ, ובטור הובא המנהג, שלא לפחות מס"ח ערבות כמנין לולב, או ע' ערבות כמנין הפרס, ובכל בו בשם ספר האשכול כתב, ליקח ס"ח הדסים כמנין לולב, או ס"ט הדסים כמנין הדס, ובסידור ר' קאפיל נראה, שעפ"י קבלה יש ליקח ט' בדי הדס שלש של שלש.

אמנם רביה"ק בעל ייטב לב זי"ע כתב בתשובתו (שו"ת אבני צוק סי' פ"ח), דהמהר"י קאפיל יחיד הוא בדבר זה, שלא נמצא כך בשום מעתיק דברי הארי"ז ז"ל, ואולי יש טעות סופר בדבריו שם, והעיקר דגם על פי הקבלה סגי בשלשה הדסים, ומה שהיה מנהג הצדיקים של הדורות הראשונים ליקח ט' בדים, היה מטעם שלא היה להם הדסים לחים רק הדסים ישינים ומחשש נשרו עליו או נקטם ראשו וכדומה לקחו ט' בדים, כי בוודאי ימצא בהם עכ"פ ג' כשרים, וגם מטעם שיותר מהודר ביותר מג', אבל לא מפני שצריך ט', ומצנין את מה שראה בעיניו, שזקינו מרן רביה"ק בעל ישמח משה זי"ע, לקח רק ג' בדי הדס, אבל אביו מרן רביה"ק רבי אלעזר ניסן זי"ע לקח ט' בדים.

לולב ארוך

הנה כתב הטורי אבן (תניגה דף ט' ד) דאין שום מצוה והידור בלולב ארוך יותר מן השיעור, אמנם המג"א (סי' תרפ"ב) כתב, דיש הידור בלולב ארוך יותר, ובס' מאמר מרדכי (ח"ב אות פ') כתב בשם הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זי"ע, שאמר דכיון דלולב בגימטריא חיים, ע"כ טוב שהלולב יהיה ארוך, לרמז להיות לנו חיים ארוכים, ומובא במנהגי קודש של רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע, שהיתה דרכו בקודש להדר שהיה בלולב שלו, לכל הפחות ס"ח עלין כמנין לולב, ויסודתו בהררי קודש במנהגי מהר"ל ובס' המנהיג.

זמן איגוד הלולב

כתב בשו"ע (סי' תרנ"א סעיף א'), מצות ד' מינים שיטול כל אחד לולב א', וב' ערבות וג' הדסים, ומצוה לאגדם בקשר גמור, דהיינו ב' קשרים זה על גב זה משום נוי וכו', ואם לא אגדו מבעוד יום או שהותר אגודה, א"א לאגדו ביו"ט בקשר גמור אלא אגדו בעניבה, הג"ה, יש שכתבו לעשות הקשר בדרך אחר, שכורכין סביבות ג' מינים אלו, ותוחבין ראש הכרך תוך העיגול הכרוך, וכן נוהגין, ע"כ.

כתב בספר חת"י, דביו"ט בבוקר יאגוד הלולב וההדס והערבה, בעלי לולב שהכין מערב יו"ט, דבר בעתו מה טוב לאגדו בשעת מצותו, וקושרין אותו יפה אף ביו"ט, כי לא שייך עניבה וקשירה בעלין, ולא אסרו אלא בקושרין אותו שלא במינו, ובביכורי יעקב (סק"ד) כתב, שחס ושלום

מבואר במדרש, לולב דומה לשדרה הדם לעינים ערבה לשפתים אתרוג דומה ללב, הוי כל עצמותי האנושית הני כמוך. ביאור הדבר, כי ה' מינים נאגדים יחד, וצריך לחבר האתרות עמהם, שייך לתורה בבית יוסף בשם הקאנטו, ולדרכנו נאמר, להורות כי מעשה בלא לב הוא כמו גוף בלא נשמה כידוע, ולזה צריך להג' מינים המוריים על ראשי האברים כלי המעשה, לחבר לאתרוג הרומז ללב, שיהיה לבו עם המעשה.

ולכן האתרוג אינו נאגד עמהם, לרמז כי עבודת הלב הוא עבודה גם בלי האברים כלי המעשה, היינו לקיים מצות התלויות בלב המבואר בספר החינוך בהקדמה ובספר חרדים עיי"ש, אך עבודת האברים כדובר ומעשה אינם חשובים אם הם כלי הלב, כי אם בהצטרף עימם הלב, לעשות נחת רוח לשמו ית', כל חד לפום שיעורין דיליה הגדול לפי גדלו והקטן וכו', ולזה מנענעים על ששה קצוות להורות המצטייר בלב כי מלא כל הארץ כבודו לית אתר פנוי מיניה, ולכן ולקחתם לכם ביום הראשון רית הלב.

(ייבט פנים)

להתיר קשירה ביו"ט בעלי לולב, ומביא כמה ראיות דשייך קשירה גם בעלי לולב, ובסידור תלמידי הארי"ז ז"ל כתבו, לאגוד בערב יו"ט אחר הטבילה בסוכה, וכ"כ בדרכי חיים ושלום ובליקוטי מהר"ח.

אופן האגודה

ובמג"א כתב דהיזכר נוהגין שכתב הרמ"א (שם) אחול קאי, דאפילו בחול אין צריך קשר כלל, רק יתחוב ראש הכרך תוך העיגול, ובביאור הגר"א חלק עליו, דלא נמצא כן בדרכי משה, דבמרדכי הובא פלוגתא איך לקשור הלולב, דעת הרא"ם דבעינן שני קשרים זה על גב זה, ודעת הראב"ה דסגי בקשר אחד בתנאי שיכרוך אח"כ ראש הכרך סביב העיגול, וע"ז כתב בדרכי משה וכן נוהגין אף בחול, וא"כ קשר אחד עכ"פ בעינן, וכ"פ במשנה ברורה שיחמיר לעשות קודם הכריכה קשר אחד.

האיגוד ע"י קושיקע"ל

ובשו"ת אגורה באהלך (דף י"ב), מביא מספר בית דוד (חאר"ה סי' תנ"ד), שכתב לגמגם על מנהג העולם שנוהגים שלא לקשור בלולב, רק עושין מן עלי הלולב כמין בית יד מעשה אורג, ומכניסין ותוחבין בו מטעם דצריך אגד, דהש"ס והפוסקים נקטו לשון קשירה, ומסיק לקיים המנהג, דהא לדידן דלא צריך אגד אלא לנוי, וכי גזרה היא ב' קשרים, וודאי דהיינו טעמא דב' קשרים, איכא נוי ומהדק יפה ולא משלפי לכאן ולכאן משא"כ בעניבה, דכיון דיכול להתירו באחד מידיו, ירפה הקשר ע"י משמוש היד וליכא נוי, וא"כ בנידון דידן דנכנסים הג' מינים תוך הארוג הזה, ויבא מהודק היטב הדק, ויש לו נוי הרבה, למה לא יכשר, וה"ל כאלו קשור בהרבה קשרים, עכ"ל.

ובחידושי חתם סופר (סוכה דף ל"ז ע"ב, ד"ה במינו) כתב וז"ל: אין ואנוהו אלא מה שהתורה מייפה עלינו, ולא מה שאנו ממצאים יפויים והדורים, ע"כ עיקר ואנוהו לאגדו במינו ממש, ולעשותו ב' קשרים זע"ז, ולא כמו שנוהגים לעשות כמין טבעות של עלי לולב יפה ומהודק, ומכניסים בו ההדסים והערבות שזה אינו ואנוהו שאמרה תורה, אלא קשר ע"ג קשר או כעלה של ירק, אך אח"כ יכול לייפותו משום חיובו מצוה ביפויים אחרים, עכ"ל.

ותנה הרה"ק מהר"ד מבעלזא זי"ע (בספר מדבר קדש), נתן טעם על מה שנוהגין לעשות כסים משולבות מעלי הלולב, ותוחבין בו ההדסים והערבות, על פי מה שכתב הטורי זהב (סי' תרנ"א ס"ק י"ד) בשם הקאנטו, וסוד

זה נגלה אלי בחלום, בלי לא' של חג הסוכות, נתאכסן אצלי חסיד אחד אשכנזי שמו הר"ר יצחק, ראיתי בחלום שהיה כותב השם ביו"ד ה"א, והיה מרחיק ה"א אחרונה מן הג' אותיות הראשונות, ואמרתי לו מה זה עשית והשיב כך נוהגים במקומינו, ואני מחיתי בו וכתבתיו שלם, ואשתומם על המראה ואין מבין, למחר ראיתי שלא היה מנענע רק הלולב ומיניו בלא האתרוג, והבנתי פתרון חלומי וכו' כי כל הדי' מינים רומזים בו יתברך כדאיתא במדרש וכו', עכ"ל ה"ט. ולפי זה כשם שהשם הוי"ה צריך

איתא בספרים הקדושים דארבע מינים רומזים לו רומזים, שלשה בדי הדס כנגד השלשה אבות אברהם יצחק יעקב, תרי בדי ערבות כנגד משה ואהרן, לולב ואתרות כנגד יוסף ודוד, וכן אנו נוהגים להתפלל בעת אגודת הערבה על זרע כשר כי ערבי"ה בגימטריא זר"ע.

וצריך להבין איך רומז ערבה דוקא לזרע כשר, וי"ל דהנה רש"י ז"ל פי' על הכתוב בפרשת במדבר, ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דיבר השם את משה, ואינו מזכיר אלא בני אהרן, ונקראו תולדות משה לפי שלמדו תורה מלמד שכל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו, נמצא ביום דיבר השם את משה, נעשו אלו התולדות שלו שלמדו מה שלמד מפי הגבורה, וא"כ גם אנו נקראים בני משה רבינו ע"ה שהוא רבן של ישראל, ועל כן הערבה שהיא כנגד משה ואהרן רומז לזרע כשר, וראוי להתפלל בעת אגודתו לזרע כשר.

(מקרא קודש מהר"ד מבעלזא)

רביה"ק בעל דברי יואל ז"ע, לסדר את ההדסים כדעת האר"י ז"ל.

וכתב הפרי מגדים, מנהג העולם כדברי המטה משה ואין לעשות כהאר"י כי אם מי שמוחזק בחסידות ובצנעה ולא כפרהסיא, ובשו"ת התעוררות תשובה (ח"ב סימן כ"ח), כתב דעמא דבר כמו שהובא בשם של"ה, וכלי ספק נהגו כן על פי גדולי עולם שהנהיגו כן, עיי"ש.

וביפח ללב (ח"י), כתב, דמנהג העולם ערבה בשמאל והדס בימין, וכיון שכן צריך לנהוג כן שמנהגא תחת אלוקים היא, שנאמר ראיתי את הענין אשר נתן אלוקים לבני האדם לענות בו ויע"ש בפירש"י ע"כ, ובספר זכרון יהודא כתב, שהגאון מהר"ם א"ש זצוק"ל אגד הלולב כדעת האר"י, ובמנהגי חתם סופר (פ"ח בהג"ה סק"ז) הביא שהחתם סופר סידר הדסים א' מימין הלולב, א' באמצע על השדרה מבחוץ, וא' באמצע על פני הלולב, ושני בדי הערבה בצד שמאל, וכן נהג הכתב סופר, והוא כעין פשרה בין האר"י ז"ל והשל"ה בשם מטה משה.

להגביה את ההדסים על הערבות

כתב הדרכי משה (סי' תרנ"א סק"א), שיש להגביה את ההדסים שיהיו גבוהים קצת מהערבות, וכתב בשם מהר"י ווייל בדרשותיו שטעם הדבר הוא על פי קבלה.

שלשה קשרי הלולב

כתב הרמ"א (שם), ויש שכתבו לעשות בלולב ג' קשרים וכן נוהגים ע"כ, וכתב המגן אברהם בשם המרדכי הטעם כנגד ג' אבות, והטורי זהב (שם) כתב, דהקשר של מטה דהיינו מה שקשר כל הג' מינים ביחד משום גוי הוא נחשב לא', ויעשה למעלה עוד שניים, ובמחצית השקל (סק"ה) כתב, דלדעתו אם יעשה בג' מינים שני קשרים זה למעלה מזה די בלולב עצמו בקשר א', והאליה רבה חולק על הט"ז, וסובר שצריך ג' קשרים בלולב עצמו, ובמנהגי קודש של רבינו הקדוש בעל דברי יואל ז"ע מובא. שנהג לעשות ג' קשרים על הלולב עצמו, מלבד הקשר שמקשר את כל הג' מינים, אמנם הקפיד שהקשר העליון יהיה טפח אחד בתוך השדרה עצמה, בכדי שיוכל לנענע בה כראוי.

הנוהגים להרבות קשרים

וברבינו מנוח כתב, לעשות ד' קשרים נגד ג' אבות ויוסף, והביא רמז לזה מהפסיקתא, ובחיים וברכה (את רפ"ה) כתב, לעשות ה' קשרים, ג' קשרים למטה במקום הג' מינים וב' בלולב עצמו, ובכ"ח החיים (את ט"ז) כתב בשם האר"י ז"ל, לעשות י"ח קשרים כנגד י"ח חוליות שבשדרה, ג' קשרים במקום הג' מינים וט"ז קשרים בלולב, ויש שעושים כל הי"ח קשרים בלולב עצמו, עיי"ש.

יצחק אריות ק"ץ ח"י, וכן בלולב מנענעים ח"י נענעושים, ועקרוהו וקשירתו מרמז על עקדת יצחק, שימסור כל אחד נפשו כמורו בעת שמולכין את הלולב למעלה וישתעבד את לבו לאביו שבשמים. (זרע קודש)

כתיב אעשה לו עיר כננרו, מביאר בספרים דוח קאי על היצחק"ר, דוח שאמרו חז"ל זכה נעשה לו עיר כי מחפכו לטוב וכו', ועל זה צוה אותנו השם ולקחתם לכם וגו' פרי עץ הדר וגו' וערבי נחל שאין בו לא טעם ולא ריח למען יאגר עם אלו שיש בהם טעם או ריח, לרמז כי גם היצחק"ר שאין בו טעם וריח יתקשר ויתאחד לחיות בו טעם וריח, ולבד רשמחתם וגו' פי ידיו נגח פלומר יצר טוב על היצר הרע עד שחפכו לטוב ונעשה עיר. (ייסב פנים)

שלא יהיה נכתב הרבה רחוק זה מזה, כן צריך להיות ג"כ שלא יהיו דבוקין זה בזה, כלי ריח ביניהם, ועל פי זה עושים כיסים משולבות לתחוב בו ההדסים והערבות בכדי שיהיה מעט ריח ביניהם, כי כל הדי' מינים רומזים בו יתברך.

כיס מיוחד לכל הדס

והנה מנהגו בקודש של רביה"ק בעל דברי יואל ז"ע היה, שעשו כיסים מיוחדים להדסים בתוך האגד, לכל הדס בפני עצמו, והיו מונחים סביב שדרת הלולב, אבל לערבות לא עשו כיסים מיוחדים, אלא היו מפורזים בין ההדסים לצד חוץ, אחד מימין ואחד משמאל.

לאגרו במינו

בשו"ע (שם) ויכול לאגדם במין אחר ע"כ, ובכפופת תמרים (דף ל"ו ע"ב) כתב, דראה חסידים ואנשי מעשה דאין אוגדין הלולב אלא בעלה של לולב.

לאגרו רק מלמטה

בספר משנת יעקב כתב, כעת המנהג שרק למטה נאגדים ביחד הג' מינים, אבל חלק הגדול מהדס וערבה למעלה אינם נאגדים, וזה פונה לכאן וזה פונה לכאן, ובפרסד הגדול לרש"י (סוף סי' קצ"א) כתב, מצוה לאוגרו למעלה ולמטה, שלא יתפורו לכאן ולכאן, משום ואנוהו, ואפשר כעת הדרס וערבה הוא בתוך כלי עשוי מעלי לולב קרוב לחצין הם מאוגדים היטב, ואין מתפורזים אפילו אין נאגדים למעלה כאשר אנו רואין, והוא עוד יותר נאה מאילו היה נאגד גם למעלה, ומנהג ישראל תורה, עכ"ל.

מקצתו מכורך ומקצתו מגולה

ורביה"ק בעל ייטב לב ז"ע, כתב בשו"ת אבני צדק (סי' פ"ה), וז"ל המנהג שלא לכרוך כל אורך ההדסים בהלולב, אלא מקצתו מכורך ומקצתו מגולה משום גוי והידור, עכ"ל.

סדר האיגוד

הבעל העיטור בהלכות ציצית (שער א') כתב, ומסתברא לן להקדים ליטול להקשירה, לולב להדס, והדס לערבה, כסדר הכתוב, ואם לא הקדים יצא.

המגן אברהם (סק"ד) כתב וז"ל: בכתבי האר"י כתב, לאגוד ג' הדסים, א' בימין הלולב וא' בשמאל וא' באמצע, וב' ערבות א' מימין וא' בשמאל, ושל"ה כתב בשם מטה משה, ערבה בשמאל והדס בימין ולולב באמצע ע"כ, וטעם מנהג האר"י ביאר לנו הרה"ק מראפשיץ ז"ע בספרו הקדוש זרע קודש וא"ד: אנו רוצים שיתגדל החסד, ולכן ההדסים אחד מימין ואחד משמאל ואחד באמצע, ומקרבין אותו לצד ימין להגדיל ולהגביר כח הימין, וכן נהג

ברכת מזל טוב
ברכת בנפילים, משמי שמיים, אשגו בזה קדם הני תני צנחא וזהבא, צמודים לקיות לבני באבה, כל אחד בשמו הטוב יסור ויהולל, כל המעלות אצלם מנובל.
הריד 'יהושע קליין' ח"י
לרגל שמחת בחולדת בת ח"י
הריד 'יעקב בן ציון ווייס' ח"י
לרגל שמחת בחולדת בת ח"י
ואני תפילה, לנורא עליה, שזיכו לראות בנים ובני בנים, נטעי נאמנים, שתולי זתים סביב לשולחניהם, ואך טוב וחסד ירדכם כל מי יחייהם, אמן ואמן.
הכ"ד אהין / ניסך המשתתף בשמחתם
יואל (ברמ"י) קליין

ברכת מזל טוב
מעומק הלב נאמרת, ברכה מבוררת, אל כבוד ידידי המפואר, שמו נודע לצוהר, ידאתו קודמת לחכמתו, נודע בפי כל תהילתו, תורה וחסידות, אצלו צמודות, כל המדות טובות, אצלו משולבות, תורה ועבודה הוא רכושו, אברך כמשמעו וכמדורשו. שמו מפארים, בכל התוארים
הריד 'יהושע קליין' ח"י
לרגל שמחת בחולדת בת ח"י
זאת הברכה, מאלוקי המערכה, שתוכה לגדלה לתורה לחופה ולמעשים טובים, ומכל יריח תרונה נחת דקדושה, במדה מרובה וגדושה, כאות נפטר, ולתפארת משפתחך, אמן כן יהי רצון.
כ"ד השמח בשמחתו
פנחס יעקב לעווין

ברכת מזל טוב
ברכות ושירים, בזה נאמר, קדם ידידי הנודע בשערים, אוצרותיו פנינים יקרים, מרביץ תורה לעדוים, אילת אהבים ויעלת חן, מלא מדע וחכמתא, אוצר כל כלי חכמתא, תורה עבודה וגמ"ח אצלו מנובל, בפי כל משבח ומחולל, כש"ת
מוהר"ר מנחם הל"ץ
פאלאטשעק ח"י
לרגל שמחת בחולדת בת ח"י
ואלין מיליא, יהו לרקיעא, שיהב לרוב תענוג ונחת, מכל יריח בבת אחת, וישמע בביתו ששון ושמחה כל הימים, עדי נוכח לתשועת עולמים, אמן.
הכ"ד הנטבר בשו"י יודות
משה מנחם הערשקאוויטש

ברכת מזל טוב
שיר ושבחה הליל וזמרת, אברך בזאת השורה, קדם ידידי הנעלה, פאר המעלה, האדם היקר באנשים, מלמד מומחה לעודי צאן קדשים, אהוב על כל יודעיו ומכיריו, שמו הטוב הולך לפניו, ח"ה.
מוהר"ר מנחם הל"ץ
פאלאטשעק ח"י
לרגל שמחת בחולדת בת ח"י
והירד מלפני אבינו שבשמים, שתוכה לרות נחת דקדושה מלא חפניים, ותוכה לגדלו ולחנכו על מבויע התורה, בדרך המסורה, והיית אך שמת, עדי נוכח לביאת המשיח, אמן ואמן.
כ"ד יודין הנטבר שקוב לב
יצחק דוד יאקאב

ישיבת תורת יוסף
ברכת מזל טוב
שלושה בזה ברכותינו לירידינו הנעלה
הריד 'יעקב בן ציון ווייס' ח"י
לרגל חולדת בת ח"י
ז"ר שיריהרוב עצנו נותן לקדישת סכל ח"י
כתולדת וברכת
יודין בשיער של רב מנחם הלל פאלאטשעק שליטא
לעיני האשה החסובה
מרת אסתר ב"ר
שמואל מאיר ע"ה
כלב"ע יום א' דרכות תסנ"ג
תנעב"ה

ידוע גדול מעלתם של ספרי תורה שנכתבו ע"י עזרא הסופר, בכל התקופות היו נחשבים הספרים כדברים חשובים מאוד, אך משך הדורות נתמעטו, ובימינו אלה כמעט שאין איש שנמצא אצלו ספר תורה זהה. משך השנים אירעו כמה מקרים לספרי תורה, שבגזב המקרים ראו ניסים גלויים מן השמים. מן הידועים הוא הסיפור שעזרא הסופר בכבודו ובעצמו הטריח לבוא מן השמים לתקן שגיאה שנמצא באחד מספרי התורה שלו.

העובדה דלהלן, התרחש בימיו של הרה"ק הקדושת לוי מבארדיטשוב זי"ע, ובכל זאת לא זכה הסיפור להתפרסם מעל דפי הספרים. הסיפור נמצא בספר ישן נושן, שעליו נכתב "הס"ת של עזרא הסופר", בלי שום ציון, גם שמו של הכותב אינו מן הידועים. וכנראה שנכתב בזמן מועט אחרי הסתלקותו של הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, והכותב היה ממקורביו ביתו של הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, והוא בעצמו חי את הסיפור וראה אותו במו עיניו, או לפחות שמע זה ממקור ראשון.

והנה היות שהסיפור התרחש בימי הרומאים והרצון, שהיה זה ויכוח גדול בין הקדושה והסטרא אחרא, ע"כ אמרנו כי מן הראוי להתחיל עם זה בימים אלה.

אדם להיכנס. ר' זיסל, שבחיי לא יצא לדרכו לפני שקיבל ברכת רבו, עמד על מנהגו גם הפעם, אע"פ שכבר עבר הרבה שעות ורוב הממתנים כבר עזבו את בית הרה"ק. ר' זיסל לא ויתר בשו"א, וביחד עם המשב"ק ישב בחדו והמתין לרגע בו יפתח הדלת ותיתן הרשות להיכנס אל הקדש פנימה.

הזמן לא עמד מלכת, עבר שעה ועוד שעה, וכבר התקרב הלילה לסופו, פתאום בעוד ר' זיסל עם הגבאי יושבים ומעיינים בספרים, נפתח דלת חדרו של הרה"ק, והנה הרה"ק בעצמו עומד לקראתם, פחד גדול נפל על רבי זיסל, כולו אחוז במחשבותיו הקדושים כלפי אש בוער נראה פני הרה"ק, מימיו לא ראה ר' זיסל את פני הרה"ק בצורת קודש זו עם הלבת אש. ובעודו עומד משתומם כבר שמע קולו הקדוש של הרה"ק מדבר לקראתו, ושואל אותו בחביבות: "ר' זיסל בודאי הגעת לפה להתברך לפני שאתה יוצא לדרך? נו, א"כ סע לחיים ולשלום אל ביתך ותצליח".

מובהל ומשתומם מדבריו של הרה"ק היה ר' זיסל, שכן פניו מועדות היו אל עבר היריד ולא לעבר ביתו.

פנה ר' זיסל אל הרה"ק מבארדיטשוב, ואמר לו: "הלא כבר הכל מוכן ומזומן לצאת להיריד, אפילו הבעלי עגלות כבר ממתנים לי בחוץ מוכנים לנסוע, ומה אעשה עם הכל, ואין אחזור לבית?" הרה"ק הרים את עיניו והסתכל לעבר ר' זיסל: "אני כבר יודע מהכל, אף דבר לא נתעלם ממני, ובכל זאת אני חוזר על דברי, "סע לביתך בשלום, והשם יהיה אתך, אני חושב שאתה לא צריך ללכת כעשיו להיריד, רק לחזור לביתך, ואל לך לדאוג, מאומה לא יחסור ממך, ולא תפסיד דבר, אפילו פרוטה, אדרבה לבסוף עוד תרוויח, ואם אתה דואג בגלל הבעלי עגלות שהזמנת ואתה מחזיר אותם בידי ידיו, על זה אני לא דואג, בודאי הבעל בית שלחם לא ישלח אותם ריק, וישלם להם שכרם משולם". ועתה פשט לו הרה"ק את ידו הק', וברכו לשלום: "סע לשלום לביתך ותצליח".

מיד כששמר הרה"ק את דבריו חזר לחדרו, ללא להתמין למענה.

אותו, והזכרת שמו של ר' זיסל היה מלווה במילים טובים על מעשיו ופעליו הכבירים.

ר' זיסל היה יהודי חסיד מבאי בית מדרשו של הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, ונוהג היה לנסוע לרבו כמה פעמים בשנה להסתופף בבל הקדוש, ולא זהה ידו מיד רבו, על כל צעד ושעל שעשה בחיים היה מתייעץ עם רבו, ועל פיו הק' היה נוהג למעשה.

אחד מן הפעמים שהיה נוסע בקביעות לרבו - היה על חג הפסח, סדרו היה שלפני חג הפסח הגיע לרבו ושהה אצלו כל ימי החג ומיד אחרי החג היה לוקח ברכת פרידה מרבו אשר היה מברכו בברכת הצלחה ואז היה יוצא למסחרו, ושם פניו לעבר הירידים במסחר הצמר בעיירות הקרובים, אשר היו מתקיימים באותו זמן ושם קנה ומכר הסחורה.

גם השנה - אשר בה ידובר מאמרינו - נהג ר' זיסל במנהגו, נסע לרבו הרה"ק מבארדיטשוב, ושהה אצלו על כל ימי החג, התעלה ברוחניות בראותו את עבודת הקודש של רבו, שכידוע עבודת הרה"ק מבארדיטשוב היה נשגב מאוד. ובמוצאי החג, אחרי שבוע ימים של התעלות הכין את עצמו לצאת לדרכו לנסוע להיריד. אבל כמנהגו לא הרשה א"ע לצאת לפני שנכנס להתברך בקודש פנימה, ע"כ במוצאי שבת כמה שעות לפני שיצא לדרך נגיש להמשמש בקודש לבקש מאתו להיכנס להתברך מפי הקדוש.

דרכו של הרה"ק מבארדיטשוב היה להיסגר בחדרו במוצאי שבתות וימים טובים, עד ב' שעות אחר הבדלה ומקובל היה בפי החסידים שבאותו זמן היה בודק את מצבם הרוחני של כל תלמיד ותלמיד, ורק לאחר"כ ניתנה הרשות להיכנס אליו להתברך.

גם הפעם, ב' שעות אחרי זמן יציאת החג עמדו עשרות אנשים ליד הפתח של הרה"ק והמתינו שהדלת יפתח, אבל הפעם שונה מכל הפעמים עבר שעה ועוד שעה ועדיין לא נפתח דלתו. סוגר ומסוגר, אחוז בשרעפי קודש ישב לו הרה"ק בחדרו, ולא ניתן לשום בן

מצליחים, התחילו לסחור אתם, וכך במשך זמן קצר הפכו היהודים במזרח רוסיה משונאים לדידים למנהיגי וראשי המלוכה והפריצים.

היהודים שראו את טיב הצמר של רוסיה, בהיות הכבשים מלאים צמר טוב ואיכותי, פתחו חניות צמר, חלקם התעסקו לשווק הצמר למקומות אחרים באירופא אחד מן היהודים שהתעסק עם הצמר והתעשר היה ר' זיסל וואלנער.

ר' זיסל היה עומד בראש שוק המוכרים שמכח לשאר ארצות ברוסיה ובאירופא את הצמר הטוב של רוסלאנד. כשר' זיסל התחיל את מסחרו היה נחשב לסוחר קטן, עם השנות קטנות, אבל מהר מאוד הפך מסוחר קטן לאחד מהסוחרים הגדולים במזרח רוסיה.

עם צמיחות הסחורה של ר' זיסל גדל גם כספו, וכעבור זמן קצר נחשבר ר' זיסל לחד מהעשירים הגדולים של העיר, וגם להסוחר היהודי הגדול בצמר בכל קצוי רוסיה. ובמשך השנים היה נוסע לפעמים להיריד הגדול אשר ברוסיה בכדי לשווק את סחורתו לכל רחבי אירופא.

אבל באותו זמן לא שכח מבוראו ועם כל העושר והטוב שהיה מנת חלקו, לא עזב את עבודתו הק' והיה עובד את בוראו כל ימיו בקביעות עיתים לתורה ובתלהבותו בעבודת התפילה. ומדי יום ביומו כאשר גמר את עבודת מסחרו, היה שם את פעמיו לעבר בית המדרש של החסידים אשר בשכונתו, שם ישב ולמד שעות רצופות, ושום דבר לא מנע בעדו, לא גשם ולא ברקים, ולא פעם אחת אירע שבאמצע לימודו הגיעו פריצים וגראפן שרצו לדבר אתו בדחיפות בקשר למסחרו, אבל הוא המשיך בלימודו ולא שם לבו לאלו אשר טרחו ובאו בשבילו אף כי היו רוזנים ושרים.

גם ביראת שמים ובגמילות חסדים היה שמו הולך לפניו, לכל אחד היה באמתחתו סיפור שהוא בעצמו חווה על הלב טוב של ר' זיסל, אשר חילק כספו ביד רחבה לעניים, עזר ליהודים במסחר, ובמה דאפשה לא בכדי זכה ששמו הטוב יצא כל מכירו ועריכו

פרק א'

לפני כמאתיים וחמישים שנה, גרו יהודי אירופא באיזורים קרובים מאוד לרוסיה וחלקם בתוך רוסיה עצמה. מצב היהודים במערב רוסיה היה אז בכי רע, שונאיהם של ישראל כהרגלם הציקו להם, ומכמה מקומות פשוט גירשו את היהודים ממגוריהם, כך שהיהודים מצאו את עצמם נוודים ממקום למקום ברוסיה עצמה.

לא חסרו שונאי ישראל במזרח רוסיה, אבל מסבב כל הסיבות סיבב שבמזרח רוסיה היה מצב הפרנסה ירוד מאוד, בין היהודים לא היה מסחר כ"ד, וכן לא היו להם עסקים משלהם, והמעט שכן היה נעשקו ע"י הפריצים והגראפן, המה עשו את כל המסחר קנו ומכרו והרוויחו, אבל להמון עם לא השאירו כלום.

כן יצא שהדחקות אצל הגרים ברוסיה היה נורא, רוב מהמון העם עבדו אצל הפריצים והגראפן, אבל גם שם לא היה מצבם בכי טוב הפריצים מיררו את חייהם, על כל נידודו קטן שילמו בחייהם, במקרה יותר קל פיטרו אותם מן העבודה וגירשו אותם ומשפחותיהם, כך שמצב הפרנסה היה קשה עד למאוד.

כעבור זמן מה נתהפך הדבר לטובה ומעשה שהיה כך היה.

יהודים רבים שנתגרשו ממקומות אחרים ברוסיה, או ברחו משכניהם הגויים שרדפו והשפילו אותם, הגיעו והתיישבו במזרח רוסיה. מיד כשהגיעו התחילו לחפש מקור פרנסה ולהפיק רווח חיים בהלכלכה, בדקו את כל האפשרויות ומצאו את היותר מתאים להצליח לעסוק בצמר, ותיכף התחילו חלק גדול מן הציבור לתגר עם הצמר.

בתחילה לא הסתכלו הגויים בעין יפה על התעוררות ההגירה מהיהודים, והתחילו לזנום מחשבות כיצד לגרש אותם, אבל כעבור זמן מה ראו שהיהודים מפיקים תועלת בפרנסתם, הם מחזירים את פריחת הפרנסה בסביבתם, ולכן עשו את עצמם כלא רואים, והתעלמו מן היהודים שהשתקעו, ולהיפך הגראפים שראו כיצד היהודים

ר' זיסל עמד על מקומו מבולבל לגמרי ולא ידע מה לעשות, רק עכשיו הזמין את כל סחורתו, השקיע חלק גדול מכספו לקראת היידי, הזמין בעלי עגלות, ופתאום מצווה עליו רבו לבטל את כל זה, מה יעשה עכשיו עם כל הסחורה, אך התחזק בדברי רבו, אם הרבי אומר כך, בוודאי יודע מה הוא אומר. בשמחה יצא להבעלי עגלות שהמתינו לו בחוץ, והודיע להם על ביטול כל הנסיעה, ובמקום לנסוע להידי הוא חוזר לביתו. ר' זיסל גם עשה כדבר רבו, שילם להם שכרם משלם ונסע בחזרה לביתו.

בהגיעו לביתו, נבעתה אשתו כאשר ראתה אותו חוזר כל כך מהר, אבל אחרי ששמעה מבעלה אודות חזרתו, פנתה אליו בדברי חיזוק שאל לך להיות נפל ומזדקן, אדרבה הרבי יודע מה שהוא אומר, ואם דעת קדשו שאל לך לנסוע בוודאי כן הדבר מן השמים, ומי יודע מאיזה גזירה ניצלנו. ר' זיסל מחזק מדברי אשתו התיישב וחזר להרגלו, למסחרו, ולשיעורי תורה הקבועים בבית המדרש בעירו.

פרק ב'

לא רחוק ממקום מגוריו של ר' זיסל שוכנת היתה הכפר באלעבא, עוד כפר קטן במדינת רוסיה, אשר דרו שם כמה מאות גוים ערלים, יהודי אחד גר במקום ושמו ירוחם, למה בחר ירוחם לקבוע משכנו בהכפר הזה רחוק מן אחינו בני ישראל להיות יהודי יחיד בכפר, לא ידוע, אבל כך היה. חוץ מירוחם עצמו גרו אתו אשתו ובנו יחידו.

אתם, ולפני שננתה לו לאכול הקפידה עליו שיברך את הברכה בכוונה, וגם הרגילוהו להתפלל. ויגדל הילד, ומנן שלש נעשה ארבע, ומארבע חמש, ואמו התחילה לדאוג, הילד גדל ועד עכשיו הצליחה לשמור עליו לבל יתקרב לחבריו הגוים, אבל ילד הוא ילד, ומי יודע עד מתי יתאפשר לה לשמור עליו בשעה שאין בכל הכפר עוד ילדים יהודים, ואין לו למי להתחבר, הוא אף פעם לא רואה יהודים תלמידי חכמים, בכל העיר אין בית הכנסת, ואם לא עכשיו אימתי יופה שעה אחת קודם כי עלול הוא ליפול ולהתחבר עם הגוים ולילק בדרכיו של אביו ה'.

האשה הצדקנית בראותה כל זאת התחילה לדבר אל בעלה על העתיד של בנם, וקיוותה שתכלית בנם ידבר אל לבו ויבין מעצמו שכבר הגיע הזמן לעזוב את הכפר וליקן לגור במקום אשר שם מושב יהודים, אבל אשתו לא שתה לבה עד היכן הדברים מגיעים, ירוחם בעלה עסקו היה במסחרו עד למעלה מן הראש, בה שם כל חייו וכל מאוואו, ולא נכנס לאזנו דברי אשתו הצדקנית, ואף גם טובת הילד לא היה נוגע ללב, וראשו ורובו היו נתונים לסחור ולהרוויח יותר ויותר כסף, ולכן אפילו כשאשתו הרבתה לדבר על לבו לא פעלה מאומה, וגיל היה לפטור אותה באמרו הצדק אתך, אני צריך עכשיו לסדר כמה פרטים קטנים, ומידי כשאני גומר וניהי מבוסס בכסף אנתו עוזבים את המקום והולכים לגור במקום אשר יש שם קהילה ובית הכנסת וישיבה וכו' אבל בה הסתיים הענין, ולמחרתו חזר למסחרו ושכח מכל עסק אחר, מבקשת אשתו ומטובת הילד.

לפעמים הצליחה אשתו לשכנע אותו יותר ולהוציא ממנו הבטחה שעוד מעט עוזב את המקום, ופעמים כבר היה נראה שהפעם באמת הוא מתכוון לעזוב את המקום, אבל אז התגבר עליו יצרו ובלבל אותו עם הבלי העוה"ז ועם סירדת המסחר עד שארכו הימים ושכח מהבטחתו והפסידו כדאמתול.

היום אומר לו עשה כן ולמחר אומר לו עשה כך, ומעשי שטן הגבירו עליו וגם אחרי ידועו שעי"ז יפול בידי השטן משפחה שלימה עם עתיד של דורות, וגם בנו יחידו שלמה יפול בידי ככרי בשל, ולא ניתן יהיה להחזירו, אבל כל זה לא דברו אליו מאומה וכן עבדו שנים ארוכות וירוחם ומשפחתו המשיכו לגור בהכפר רחוק מן המצוות, מבית המדרש וכדו'.

אשתו הצדקנית בראותה שדבריה לא עשתה רושם, ובדבריה לא מצליחה לשנות את דרכו הרעה, לקחה את הדבר האות ללב, ציערה את עצמה, וכמעט שלא אכלה, עבדו עליה ימים שלימים שמרוב צער לא הכניסה דבר לתוך פיה, ולעומת זה ישיבה וכתבה על רוע מזלה, ולא ארכה הימים עד שמצב בריאותה הלך והחמיר, עד שנפלה למשכב.

מחלתה גרמה לה שלא היתה בידה לצאת ממטת חוליה, בראות בעלה את מצבה התחיל לקרוא לכל הרופאים שיבואו לטפל באשתו, אך שום תרופה לא עלתה למכתה, וכעבור כמה שבועות החזירה את נשמתה ליצורה ובוראה.

המשן יבוא אי"ה

קהל יטב לב דיסאטמאר

בנשיאות בייק מרן אדמו"ר שליט"א
פנידיק ירושלים תובב"א

מזמור לתודה

בשם קהל אנשי שלומינו, נביע ברכתנו ותודתנו לידידנו איש המעש רוב הפעלים, עושה ומעשה לטובת אנשי ללא תשלומים, לב וזב להטיב לזולתו, עשות חסד כל מגמתו, מעשיו הטובים לראשו עטרת שמו נודע להפארת.

הרה"ח ר' דוד מאיר ווייס שליט"א

חבר הנהלת מוסדותינו הק'

נעל אשיר בדוב מסירותו וזכו אמי"ץ לקיים מנתה כספרות בערב יום הכיפורים בהיחוד דב בכנין מוסדותינו הק'

ישלם ה' פעלו בכפלי כפליים, ויזכה להמשיך בפעליו הכבירים לטובת הכלל והפרט, ובכל אשר יפנה ישיכל ויצילת, אמן ואמן

הרה"ח יהושע קליין הי"ד

לרגל תולדת בנו למז"ט

הרה"ח יואל גאלדבערגער הי"ד

לרגל תולדת בנו למז"ט

הרה"ח שמעון דוד דאוידאוויטש הי"ד

לרגל תולדת בנו למז"ט

אבות ובנים דחסידי סאטמאר

"זכרון יהזקאל"

ע"ש הרה"ח ר' יהזקאל ב"ר הנו"ך זנגל ז"ל

תודה וקול זמרה

הננו משגרים בזה ברכותינו החמות, לידידנו החשוב והנעלה, פאר המעלה, האברך כמשמעו וכמדורשו, משים לילות נימים לעבודת הבורא, עוסק אביי ורובא חשיכה כאורה, יום ולילה לא ישיבות להצלחות הלימודים אבות ובנים, מידי שבת בשבתו משליך עצמו מנגד למען לידי התשבי"ה, ה"ה כש"ת

הרה"ח יהושע קליין הי"ד

לרגל יום ששחת לבו בחולדת בתו למז"ט

יה"ח שזיכה לרוות רוב תענוג ונחת דקדושה ממנה וכל יוצ"ח ויזכה להמשיך במעשיו הבורכים לטובת הכלל עזי נוכח לביאת גוא"צ בב"א.

הנהגה בשם הורי התלמידים

חברת תהלים "תפלה למשה"

ע"ש מרן רבו"ק בעל ברך משה ז"ע

הודעה

הננו להודיע בזה שבכל שבתות החורף יתקיים החברת תהלים בשעה 7.45

בשכ"ק חור"ט לא יתקיים חברת תהלים.

קהל יטב לב דיסאטמאר

בנשיאות בייק מרן אדמו"ר שליט"א
פנידיק ירושלים תובב"א

ברכת מזל טוב

באותו כבוד ויקד וברנטי גיל ושמחה, הננו משגרים בזה ברכתנו ואחולתנו, אל מזל ידידנו אנ"ש פנידיק.

הרה"ח שרגא צבי היימליך שליט"א

לרגל תולדת בנו

הרה"ח יהושע קליין הי"ד

לחיתנו הרה"ח ר' דוד אלכסנדר עקשטיין שליט"א

והרה"ח הרה"ח ר' יודא עקשטיין שליט"א

לרגל תולדת בתו - נכדתם

הרה"ח יעקב בן ציון ווייס הי"ד

לחיתנו הרה"ח ר' אהרן כהן שליט"א

לרגל תולדת בתו - נכדתו

הרה"ח מאיר פאנעט הי"ד

לרגל תולדת בנו

חאת הברכת, שתר"ו רוב נחת דקדושה ממנו ומכל יוצאי תלמידי, אביה'.

ביהמ"ד "ברך משה" דסאטמאר

שע"י קהל יטב לב דסאטמאר

נתייסד ע"ש ב"ק מרן רבינו הקדוש ז"ע - בנשיאות ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
 רח' יונה 20 - בעיה"ק ירושלים תובב"א

זמני התפילות לחג הסוכות ושמחת תורה הבעל"ט

חג הסוכות ושבת חול המועד

תפילת שחרית בשעה 8:30
 מנחה שעה אחר זמן הדח"צ

חול המועד

שחרית בשעה 8:00 (באילב)
 ב' בשעה 8:45 (בבית המדרש)
 ג' בשעה 9:30 (באילב)
 מנחה בשעה 5:40
 מעריב אחר השיעורים
 סעודת אושפיזין בשעה 8:15

הושענא רבא

קריאת משנה תורה בשעה 10:00
 אמירת תהלים תיכף אחר קריאת משנה תורה
 שחרית בשעה 8:30

שמחת תורה

שחרית בשעה 8:00
 מנחה ונעילת החג שעה אחר הדח"צ

**הקפות שניות בתפוסים ובמחולות לכבודה של תורה
 יתקיים תיכף אחר תפילת ערבית**

התאחדות אברכים ויחגל מינו
 דחסידי סאטמאר
 מוסדה כ"י כהן מרן רבינו ז"ע - בנשיאות ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
 רחוב יונה 20
 מקוה ירושלים תובב"א

הושענא קוראיך תושיע

הננו להודיע בזה לכל קהל אנשי אברכים, בעה"ב ובחורי חמד הע"י
שאי"ה יתקיים בכל יום מימי חוה"מ

מנין לתפילת שחרית במתינות

כראוי וכיאות לחסידים ואנשי מעשה
 להתפלל בימים קדושים אלו התפילות והנענועים במתינות ובכוונה

בהיכל בית מדרשינו

בשעה 8.45 בדיוק ברכות - בשעה 9.00 בדיוק הודו

בהשתתפות הגה"צ הרומ"ץ שליט"א

ויה"ר שיתקבלו תפילותינו לרחמים ולרחון לפני אדון כל, וימלא משאלותינו במדה טובה
 ישועה ורחמים, וזכה לשאוב השפעות קדושות, עדי נזכה לישוב בסוכת עורו של לוינו,
 בביאת גואלינו, ומלכינו בראשינו, בבי"א.

בברכת שמונת יו"ט
 הנבאים

Cong. Yetev Lev
 D'Satmar
 JERUSALEM

קהל יטב לב
 ד'סאטמאר
 עיריית ירושלים תובב"א

רחוב יונה 20 - עיריית ירושלים תובב"א - תל. 67888 - P.O.B. 67888 - JERUSALEM - 20 YONA ST.

שמחת בחגך והיית אך שמח

הננו בזה להודיע לכל קהל אנשי שיחיו

שאי"ה יתקיים

שמחת בית השואבה

בשירה ובזמרה בתפוסים ובמחולות לכבודה של חג

ביום המישי ליל ג' דחוו"מ אושפיזא דמשה רעיא מהימנא

- סעודת אושפיזין בשעה 7.30 בסוכת בית מדרשינו (בבנין הת"ת).
- ריקודין של מצוה אחר הסעודה בהיכל בית מדרשינו.

ובכן הננו להודיע בזה שבכל לילי חול המועד
 יתקיים אי"ה
סעודת אושפיזין

בשעה 8.15 בדיוק - בסוכת בית מדרשינו

ובכן עולו ואתכנסו כאיש אחד בלב אחד להתעלות ולהתרומם בעדן הדוותא דהין

ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה

התאחדות אברכים ויחגל מינו
 דחסידי סאטמאר
 מוסדה כ"י כהן מרן רבינו ז"ע - בנשיאות ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
 רחוב יונה 20
 מקוה ירושלים תובב"א

ערב סוכות תשס"ט

מודעה רבא לאודיייתא

הננו להודיע לכל אנשי הי"ו שאי"ה יתקיים

שיעורי תורה בהלכה ואגדה

בימי חול המועד הבעל"ט

<p>ביום ד' - א' דחוו"מ הרב הגאון ובי היים יוסף בלויא שליט"א רבנים מסמכות תיכונים - ומר"ח מעוזיק הלכות ברכות הפירות</p>	<p>ביום ה' - ב' דחוו"מ אחר מזקני המשפיעים דפעי"ה"ק ירושלים שליט"א בענינא דיומא</p>
---	--

ביום א' - ה' דחוו"מ
ירושל
הגה"צ דומ"ץ דקהילתינו שליט"א
 הלכה ואגדה בענין סך בתוך הבית ותחת השל"ק
 דבדי מוסד והתעוררות לקאת הימים הקדושים הושענא רבא ושמחת תורה הבעל"ט

תפילת מנחה בשעה 5:40 והשיעורים תיכף אחרי תפילת מנחה
 בהיכל בית מדרשינו

ויה"ר שיהא שם ששים מתקשר על ידו ולגדיל תורה ולהארי"ה עדי נזכה לקבל פני משיח דקדוסי ומלכינו בראשינו בבי"א

ביקרא דאוייזא
 הנבאים